

4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Рада Європи; Конвенція, Міжнародний документ від 04.11.1950. *Офіційний вісник України*. 1998. № 13, № 32 від 23.08.2006, стор. 270.

ПРОБЛЕМА ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА В УКРАЇНІ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ НАЦІОНАЛЬНОГО МЕНТАЛІТЕТУ

Тетяна ЛАГОДИЧ, слухач магістратури 1-го курсу 101 групи навчально-наукового інституту №1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: професор кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент, полковник поліції **Олександр ДОЦЕНКО**

На сьогодні проблема домашнього насильства в Україні загострюється, за даними ООН близько 90% потерпілих від нього – жінки. Кожна четверта українка пережила фізичне чи сексуальне насильство в віці 15-49 років. Однак, лише одна з трьох жінок звертається до правоохоронних органів. Саме тут з'являється основне питання: Чому українки мовчать щодо насильства відносно себе? Проблема недовіри до правоохоронних органів чи національний менталітет? Для того аби знайти відповідь на це питання необхідно врахувати такі чинники:

- 1) соціально-побутові та культурні;
- 2) економічні;
- 3) освітні (загальний рівень правової обізнаності);
- 4) законодавча база (наявність певних правових інструментів регуляції проблеми).

Позиція замовчування проблем в сім'ї – окрема риса нашої ментальної культури. Табулювання розголошення проблем в сім'ї походить від позиції «це особиста, сімейна справа», а постраждалі могли «самі спровокувати» насильство відносно себе – що відповідно є «ганьбою» для самої жертви. Саме таке мислення проковує терпимість до аб'юзу, газлатингу, слатшеймінгу, а також дуже небезпечного віктімбеймінгу на ґрунті яких проблема домашнього насильства загострюється та розвивається.

Однак, інколи постраждалі навіть не розуміють, що відносно них вчиняється насильство того чи іншого характеру. Перша проблема виникає коли особа чує слово «насильство», вона розуміє під цим фізичне насильство, а в деяких випадках навіть виокремлює «реальне» насильство – те, при якому жертва має видимі ознаки побоїв, катування та крові. Ця конструкція з'являється через неосвіченість та не інформованість всіх верств населення, відсутність масових профілактичних заходів серед населення. Друга проблема – сексуальне насильство в сім'ї. Прийнято вважати, що поміж подружжям виникає так званий «подружній обов'язок» - хибне припущення. Навіть якщо Ви знаходитесь в офіційному шлюбі ваш партнер не набуває права «безлімітного» доступу до Вашого тіла, а будь-які дії відносно Вас

повинні відбуватись тільки за Вашою згодою. Третя проблема – економічне насильство. Воно може бути як яскраво вираженим, так і «протікаючим» непомітно. До прикладу: дружина вимагає від чоловіка віддати їй всю заробітну плату; чоловік контролює кожну гривню, котру дружина витрачає, обмежує її в праві користування як особистими, так і спільними коштами, вимагає звітувати про витрачені кошти. І остання, але найбільш латентна проблема – психологічне насильство. Саме його всі скидають з рахунків, але саме воно найбільш небезпечне, бо впливає на особу зсередини й наслідки такого впливу можуть бути фатальними. Фрази, котрі пригнічують гідність, запевнення жертви в тому, що вона неповноцінна, некомпетентна в питаннях котрі стосуються її життя, образи та погрози в сторону сім'ї. Такі факти прийнято забувати, якщо вони мали місце під час сварки чи гніву одного з партнерів, однак якщо таке явище має постійну основу та систематичність це тривожний сигнал та причина звернутись до правоохоронних органів.

Держава в свою чергу приймає всі першочергові міри задля припинення домашнього насильства, котрі встановлені Конвенцією Ради Європи про запобігання насильству і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами, запроваджує низку програм запобігання насильству. Закон «Про запобігання та протидію домашньому насильству» №2229-VIII прийнятий від 07.12.2017 поклав початок реформування суспільства, запровадження сучасних способів та методів боротьби з насиллям в сім'ях та допомоги постраждалим від нього. [1] Також, були здійснені зміни правоохоронних органів та створено проект «ПОЛІНА», основним завданням якого є профілактика та протидія домашньому насильству; в органах прокуратури кримінальні провадження пов'язані з цією проблемою стали предметом особливої уваги та ретельного опрацювання. За даними офісу Генерального прокурора кількість кримінальних проваджень за ст.126-1 на травень 2020 року становить – 1511, натомість в травні 2019 – 795 [2]. Хоча ці дані повною мірою не відображають реальний стан речей, ми вважаємо, що процес інтеграції нового законодавства починає діяти.

Отже, враховуючи доцільність та важливість освітлюваного питання, його складну структуру та низку проблем, ми вважаємо за необхідне зробити підсумки.

По-перше, ментальне та соціо-культурне відношення громадян до проблеми домашнього насильства має неоднорідну структуру. Саме це у більшості випадків змушує постраждалу особу залишати злочин, скоєний проти неї у латентному стані. Ми вважаємо, що проблему «замовчування» потрібно популяризувати та освітлювати через ЗМІ, в школах та дитячих садках, аби підростаюче покоління громадян мало змогу вчасно попередити насильство проти себе та повідомити про це правоохоронні органи.

По-друге, держава повинна забезпечити надійну підтримку постраждалим – створюючи кризисні центри, фонди допомоги постраждалим; розповсюджувати інформацію про гарячі лінії та цілодобові центри психологічної допомоги.

По третє, необхідна підтримка законодавців та законотворців щодо вдосконалення механізмів протидії та запобігання домашньому насильству.

Список використаних джерел:

1. Про запобігання та протидію домашньому насильству: закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2229-19>.
2. Дані офісу Генерального прокурора - Режим доступу до ресурсу - https://ld.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=1138997&libid=100820&c-edit&_c=fo

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАПОБІГАННЯ ТОРГІВЛІ ЖІНКАМИ

Тетяна МИРОНЮК, здобувач вищої освіти магістра за спеціальністю «Правоохоронна діяльність» навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

Торгівля людьми – це міжнародне, складне та унікальне злочинне явище, яке містить багато тісно пов'язаних між собою елементів у якому визначальну роль відіграє організована злочинність. Незалежно від виду експлуатаційної мети, торгівля людьми має тяжкі, а часом фатальні наслідки для постраждалих осіб. Злочин торгівлі людьми постійно еволюціонує услід за прагненнями злочинців отримати щонайвищі прибутки від експлуатації постраждалих та протистояти зусиллям правоохоронних органів з протидії їхній злочинній діяльності [1, с. 6].

Треба зазначити, що державно-управлінський вплив на проблему торгівлі людьми в Україні ще є недосконалим. Нині цим питанням опікуються більше десятка міністерств, інших центральних органів виконавчої влади та неурядових організацій, проте чітка координація їхніх дій відсутня. Навколо визначення феномена «торгівля жінками» тривають дискусії. Дискусійними є навіть підходи до вивчення цього явища, які існують серед науковців. Виділяють шість основних підходів для визначення цього феномена: торгівля жінками, як проблема боротьби з організованою злочинністю, як проблема легальної та нелегальної міграції, як проблема праці, моральна проблема, проблема, що пов'язана з проституцією, порушенням прав людини.

За даними Державної служби статистики України, на перше січня 2016 р. найбільшу кількість безробітних жінок офіційно зареєстровано в таких регіонах: Донецькій області – 64 373 особи, Дніпропетровській області – 56 599, Луганській області – 36 308 із загальної кількості безробітних жінок 729 600. З усієї кількості опитаних потерпілих 46% (59 осіб) мешкали в обласних центрах, 37% – в інших містах області, 14% – становлять жителі сіл.